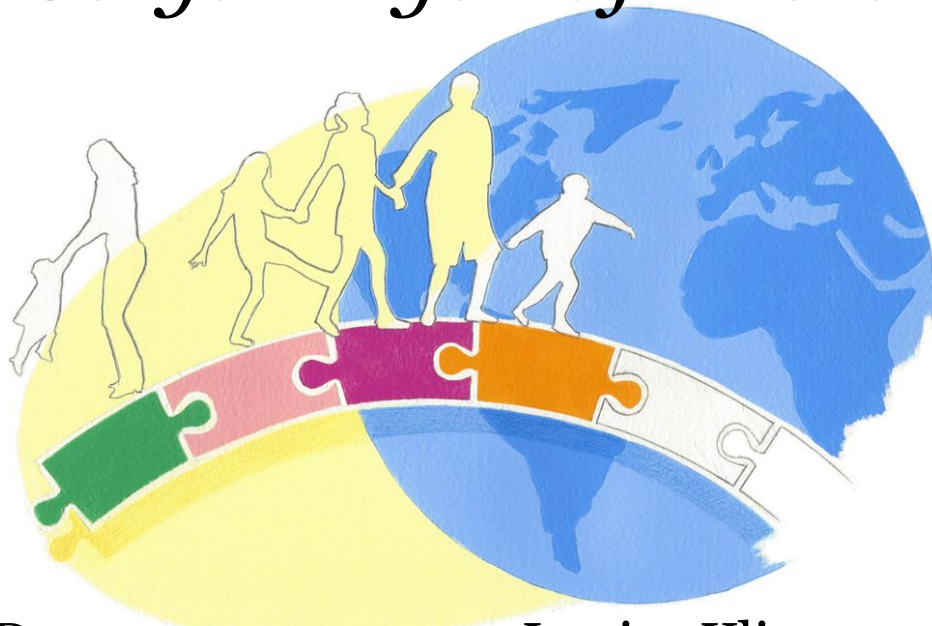

Oplæg for FABUK
*At bidrage til børns udvikling -
betydningen af interaktioner og relationer*

Den 2. marts 2022 v. Louise Klinge

Relationen har betydning for

- **Læreprocesser og faglige resultater**

(Wentzel 2003; Pianta & Stuhlman 2004; Hermansen 2007; Cornelius-White 2007, Hattie 2009; Wubbels & Brekelmans 2012; VIVE 2014; Klinge 2016)

- **Livsglæde**

(OECD 2017, PISA 2015 Results (Volume III): Students' Well-Being)

- **Sociale relationer børnene/de unge imellem**

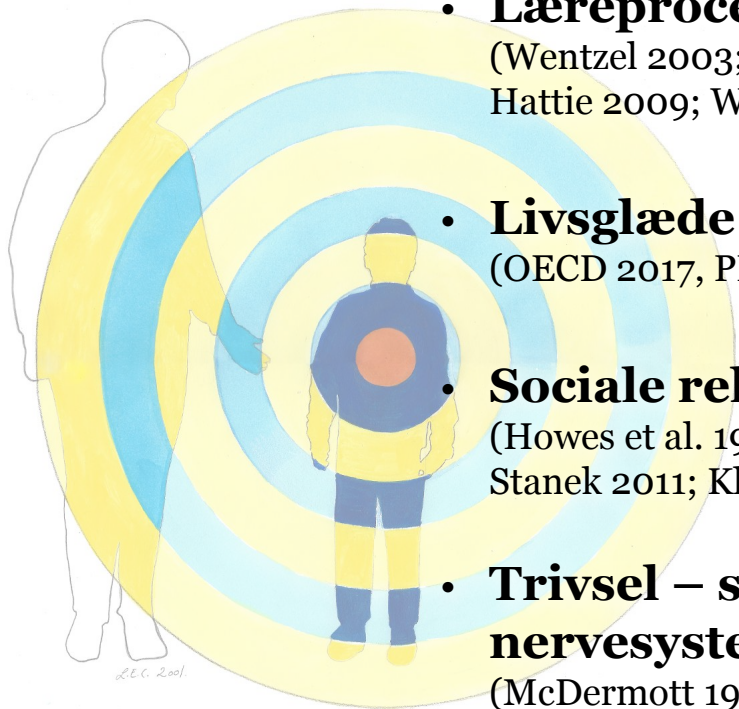
(Howes et al. 1994; Gazelle 2006; DCUM og Børnerådet 2009; Stanek 2011; Klinge 2016)

- **Trivsel – selvværd, stressniveau, selvregulering og nervesystemets modstandsdygtighed**

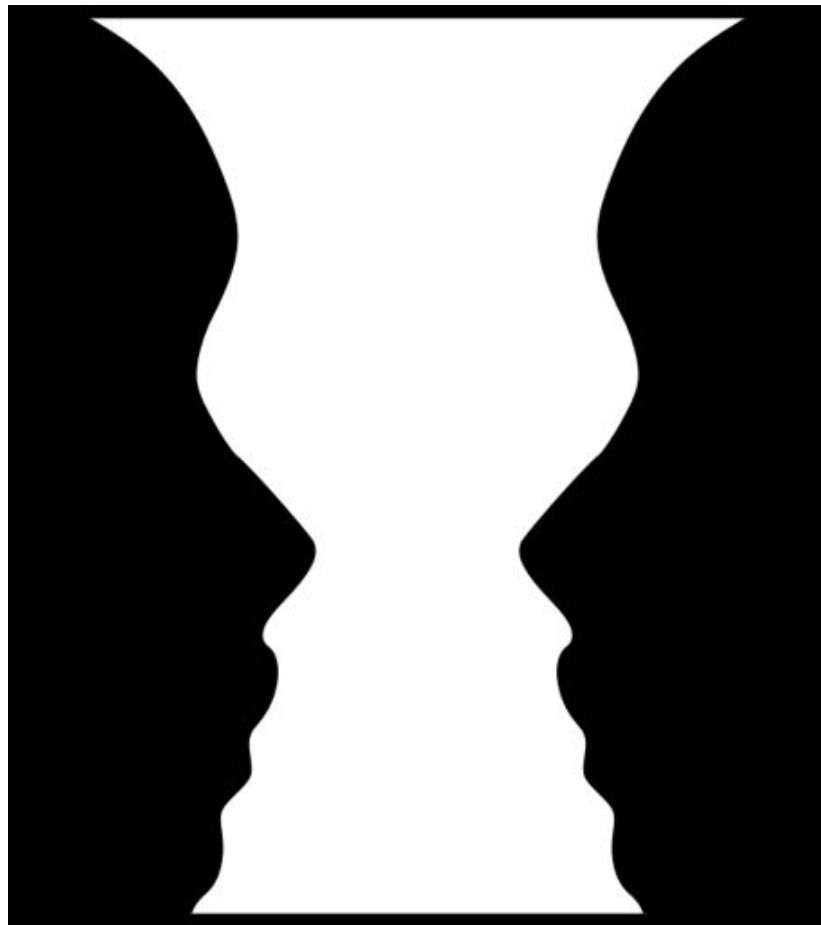
(McDermott 1977; Niemic & Ryan 2009; Aspelin 2010; Wistoft 2012; VIVE 2014; Klinge 2016)

- **Børn og unges fremtid**

(Pedersen et al. 1978; Pianta 1999; Chetty et al. 2011; Sabol & Pianta 2012)

Gode relationer skabes
grundlæggende ved, at
børnene/de unge ofte kan
mærke, at de har en betydning
for den voksne.

DEN 3-DELTE HJERNE

Tænkende hjerne – præfrontal cortex
Bl.a. empati, langsigtet planlægning, overblik
og impulskontrol. – Først færdigudviklet i
midten af 20'erne

Følende hjerne – det limbiske system
Her bor amygdala, som er hjernens
alarmdetektor

Krybdyrhjernen. Kæmp-flygt-frys

Amygdala-triggere

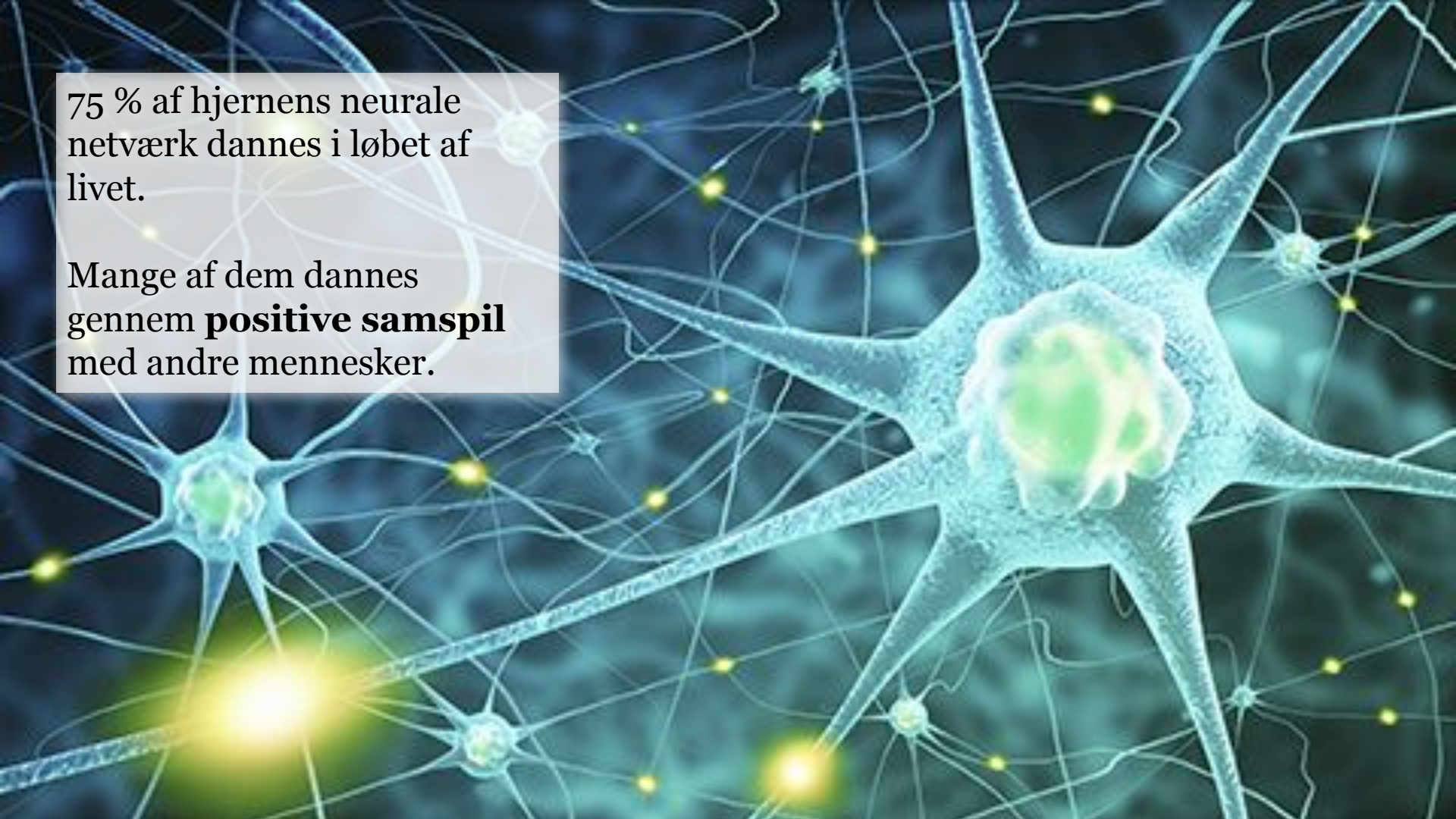
- For store opgaver
- Jeg kan ikke overskue, hvad der skal ske
- Jeg føler mig utilstrækkelig/forkert
- Jeg føler mig udenfor
- Jeg er ved at tabe ansigt og miste status
- Jeg bliver kontrolleret og talt til kontrollerende
- Jeg står overfor noget, der minder om noget farligt

Pige i 5. klasse

"Min mor har slået mig. Min storebror på 16 år leger general hele tiden, og det bliver man meget bange af. Han er voldsom og meget dyb i stemmen og meget skræmmende og han er næsten to meter høj. Hvis man siger noget forkert, så får man bank, så man er skide bange for at snakke med ham derhjemme. Jeg har en dårlig familie, så når læreren så er sur, har jeg det lidt som om jeg er derhjemme, og så kan jeg godt blive lidt bange. Men heldigvis så råber min nye lærer ikke. Hvis hun bliver sur, så lyder det som om, hun bare bliver lidt irriteret."

75 % af hjernens neurale
netværk dannes i løbet af
livet.

Mange af dem dannes
gennem **positive samspil**
med andre mennesker.

Hvad er relationskompetence?

En almenmenneskelig kompetence
til at afkode andre menneskers
signaler og respondere hensigts-
mæssigt, så man kan være
i et positivt samspil

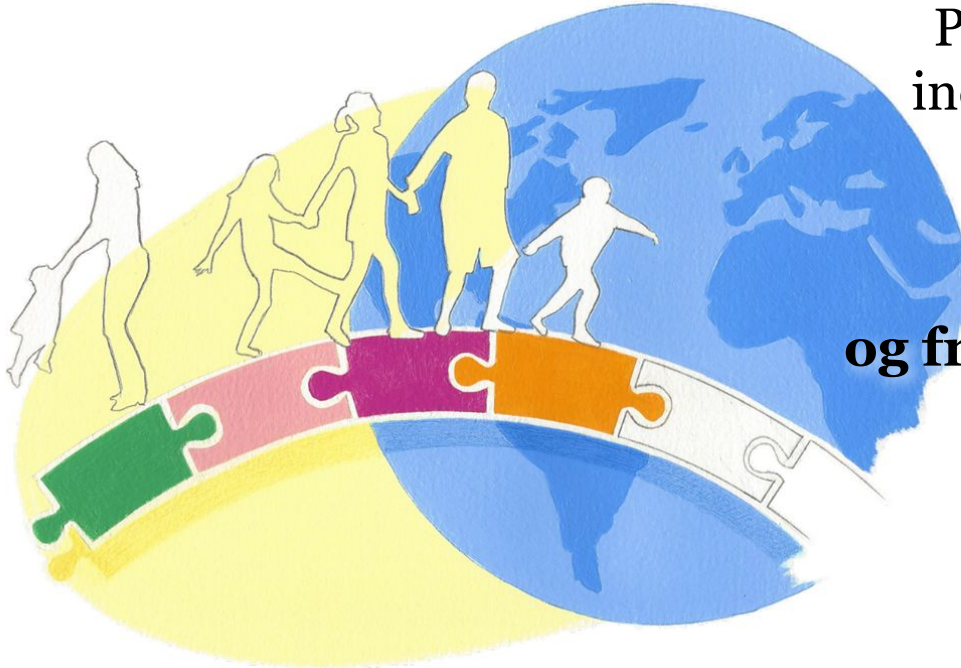
Om vi agerer relationskompetent eller ej

3 faktorer påvirker om vi kan agere
relationskompetent:

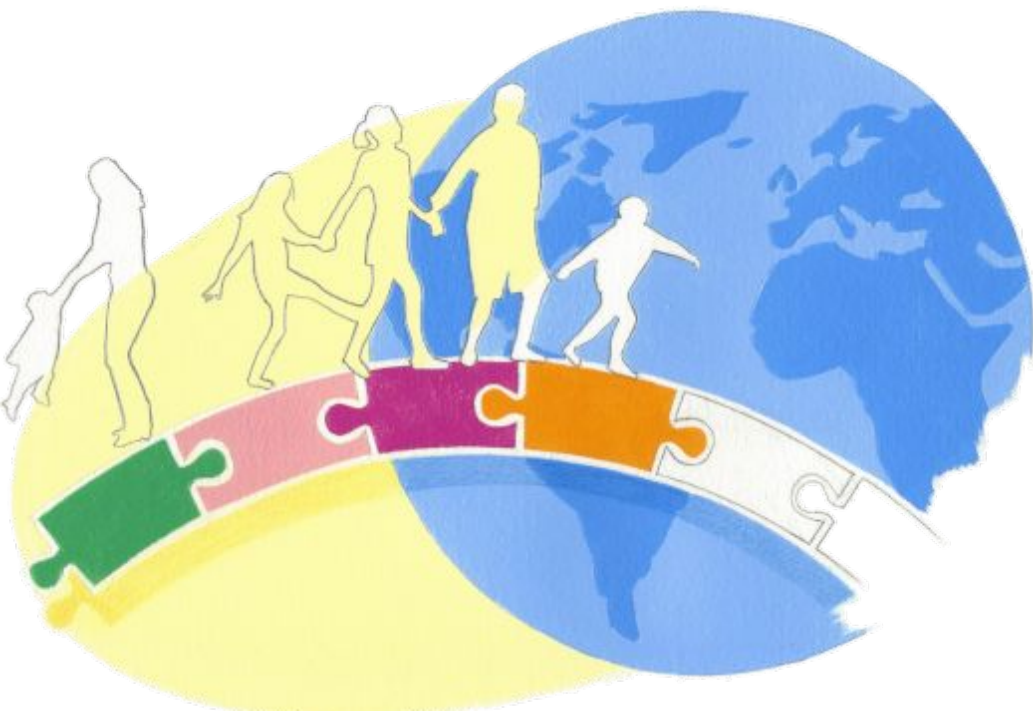
1. Vores følelsesmæssige og fysiske tilstand
2. Konteksten vi er i
3. De samspil vi har været i
igennem livet

Hvad er professionel relationskompetence

Professionel relationskompetence er at indgå i interaktioner med børn og unge, der **fremmer hver enkelts trivsel og udvikling** – socialt, personligt og fagligt – og fremmer udviklende fællesskaber børnene imellem

Ingen handler
relationskompetent
altid

Alle handler
relationskompetent
indimellem

Den professionelle
relationskompetence er
nødvendig, for at børnegrupper
fungerer som udviklende
fællesskaber.

Men den er *ikke* **tilstrækkelig**...

Rammebetingelser spiller
naturligvis også ind.

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Afstemme

Non-verbale og verbale udtryk, der signalerer, at den voksne har børnene på sinde

Eksempelvis:

Smile

Lytte aktivt

Tale stille og roligt

Brug venlige og imødekommende ord

Placére sig i øjenhøjde

Afstemmere

Non-verbale og verbale udtryk, der signalerer, at den voksne har børnene på sinde

Bowlby, Stern, Trevarthen, Tronick og Hart

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Afstemmere

Non-verbale og verbale udtryk, der signalerer, at den voksne har børnene på sinde

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Afstemme

Non-verbale og verbale udtryk, der signalerer, at den voksne har børnene på sinde

Omsorgsetiske handlinger

Når den voksne styrker børnenes etiske ideal efter at møde omverden og sig selv omsorgsfuldt

Noddings, van Manen og Agne

Omsorgsetiske handlinger – når den voksne:

- Indgår i dialog med børnene
- Bekræfter noget positivt i børnene i stedet for at fokusere på negativ adfærd
- Viser sig som rollemodel
- Lader børnene praktisere et etisk ideal ved at kunne bidrage til omverden – fra det store til det små

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Afstemme

Non-verbale og verbale udtryk, der signalerer, at den voksne har børnene på sinde

Omsorgsetiske handlinger

Når den voksne styrker børnenes etiske ideal efter at møde omverden og sig selv omsorgsfuldt

Hvornår oplever I,
at børnene/de unge
engagerer sig?

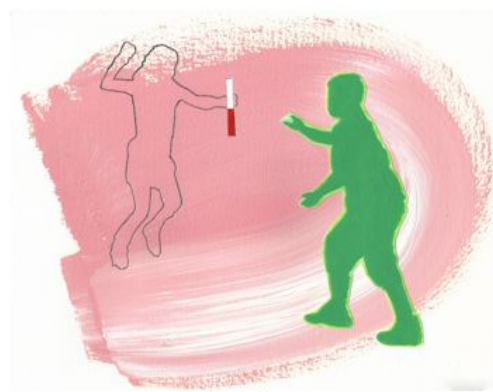

Engagement er tegn
på en fokuseret
opmærksomhed - og
al lærings dybde
afhænger
af graden af
opmærksomhed

For at trives og udvikle sig har vi alle brug for at få understøttet 3 psykologiske behov - for at opleve

autonomi, **kompetence** og **samhørighed**

Deci, Ryan, Vansteenkiste, Pelletier & Sharp,
Niemic og Reeve

(På www.selfdeterminationtheory.org ligger hundredvis af artikler på baggrund af videnskabelige studier, der beskriver de 3 psykologiske behov)

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

**Den voksne understøtter
børns 3 psykologiske
behov for at opleve:**

– samhørighed

Afstemmere

Non-verbale og verbale
udtryk, der signalerer, at den
voksne har børnene på sinde

Omsorgsetiske handlinger

Når den voksne styrker børnenes
etiske ideal efter at møde
omverden og sig selv omsorgsfuldt

BEHOV FOR AT OPLEVE AUTONOMI

Autonomi

Jeg kan se mig selv i det, jeg skal –
og vil derfor gerne sige ja

VEJE TIL OPLEVELSER AF AUTONOMI

- Den voksnes smittende engagement
- Der er plads til vores idéer og interesser
- Der er valgmuligheder: *"Man må stå, sidde eller ligge hvor man vil, bare man hører efter"*
- Jeg bliver mere inviteret end kontrolleret
- Det vi laver giver mening og er vedkommende

BEHOV FOR AT OPLEVE KOMPETENCE

Kompetence
– gennem oplevelser
af at blive tilpas
udfordret

VEJE TIL OPLEVELSER AF KOMPETENCE

- Jeg kan overskue det, jeg skal
- Jeg forstår hvad, jeg skal
- Nogen tror på mig
- "Henimod-sprog" i stedet for "væk-fra-sprog"
- dvs. giv handlingsalternativer
- Jeg er aktiv
- Sansende/skabende aktiviteter

”Homunculus” viser nervecellernes organisering.

– Vi er kommunikerende, sansende og skabende væsener.

”Homunculus” viser nervecellernes organisering.

– Vi er kommunikerende, sansende og skabende væsener.

PARADOKSET:

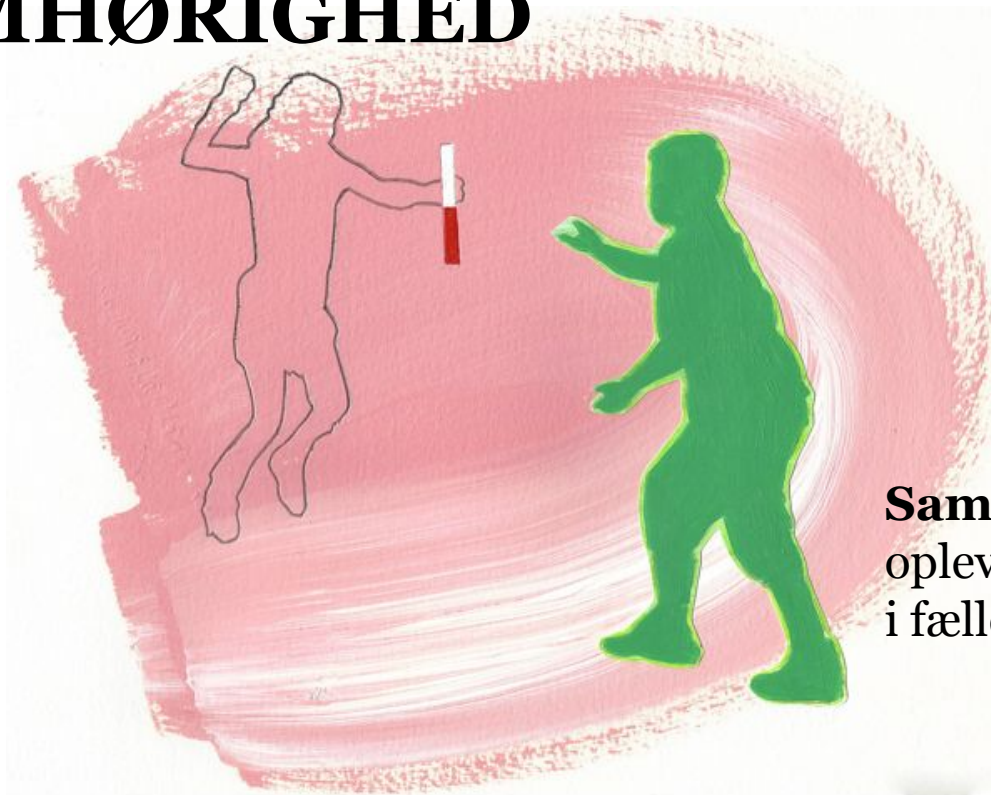
”Her i livet lærer mennesket først at gå og tale.

Dernæst lærer det at sidde stille og holde mund.”

Forfatter og filminstruktør Marcel Pagnol

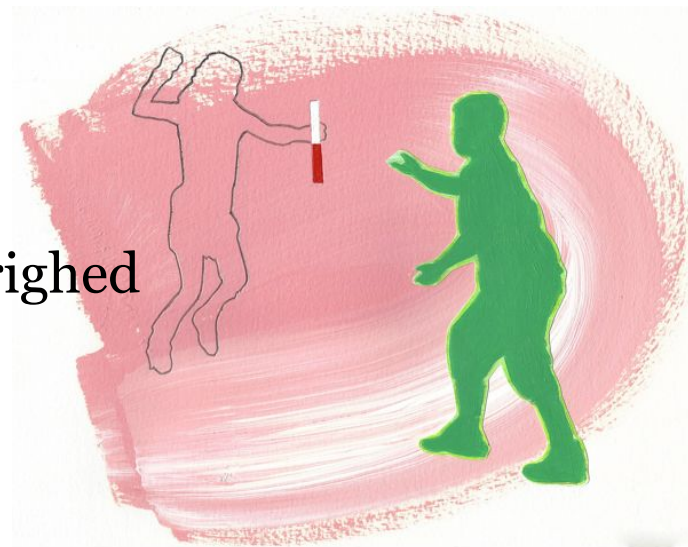
BEHOV FOR AT OPLEVE SAMHØRIGHED

Samhørighed – gennem
oplevelser af at være værdifuld
i fællesskaber

VEJE TIL OPLEVELSER AF SAMHØRIGHED

- Her er god stemning
- Den voksne interesserer sig for mig
- De andre kan lide at være sammen med mig
- Igennem undervisningen oplever jeg samhørighed med mine kammerater og min lærer (fællesskabende didaktik)
- Jeg bliver hjulpet i stedet for at få skældud

KOMMER
SNART

Tak for i dag

- Læs mere på educ.dk
- Følg mig på LinkedIn og bliv opdateret om artikler, bøger og konferencer
- Se 6 gratis film om relationskompetence på filmkompagniet.dk

